

Рецензенти:

Карпець Л. – доктор філософських наук, професор

Мулик К. – доктор педагогічних наук, професор

Гнатенко Катерина – старший викладач кафедри української та іноземних мов Харківської державної академії фізичної культури, e-mail: malekk26@gmail.com

Hnatenko Kateryna – senior teacher of the department of Ukrainian and foreign languages of Kharkiv State Academy of Physical Culture, e-mail: malekk26@gmail.com

Коваленко Юлія – старший викладач кафедри української та іноземних мов Харківської державної академії фізичної культури, e-mail: julawa09@gmail.com

Kovalenko Yuliia – senior teacher of the department of Ukrainian and foreign languages of Kharkiv State Academy of Physical Culture, e-mail: julawa09@gmail.com

Цитуйте цю статтю як:

Гнатенко К., Коваленко Ю. Особливості методики навчання форм способу та часу англійського дієслова для студентів спортивного освітнього закладу. *Педагогічний дискурс*. 2017. Вип. 23. С. 48–52.

Cite this article as:

Hnatenko K., Kovalenko Yu. Peculiarities of Teaching Methods of Forms of Mood and Tense of English Verb for the Students of Sports Educational Establishment. *Pedagogical Discourse*. 2017. Issue 23. pp. 48–52.

УДК 316.354(477):0612

ВАДИМ ЖУЛКОВСЬКИЙ,

аспірант

(Україна, Хмельницький, Хмельницька гуманітарно-педагогічна академія)

VADYM ZHULKOVSKYI,

postgraduate student

(Ukraine, Khmelnytskyi, Khmelnytskyi Humanitarian-Pedagogical Academy)

orcid/org:0000-0001-9433-5298

Суспільно-історичні передумови розвитку системи національно-патріотичного виховання молоді в західній українській діаспорі у другій половині ХХ – на початку ХХІ століття

Socio-Historical Background of the Development of the System of National-Patriotic Education of Youth in the Western Ukrainian Diaspora in the Second Half of the 20th Century – the Beginning of the 21st Century

У статті здійснено аналіз історичних передумов розвитку системи національно-патріотичного виховання молоді в західній українській діаспорі у зазначений період. Досліджено внесок у її формування видатних педагогів української діаспори. З'ясовано, що головною передумовою розвитку системи національно-патріотичного виховання молоді в українській діаспорі стала третя хвиля міграції українців до країн західного світу, переважно більшість з яких склали освічені патріотично налаштовані люди, інтелігенція та науковці. У всіх країнах поселення української еміграції – в Європі, Америці й Австралії – українці організовувались у власні національні суспільно-політичні громадські організації, які опікувались їх культурно-духовними та матеріальними потребами, правовою підтримкою своїх земляків. Розкрито зміст понять міграція, діаспора, українська виховна система та виховний ідеал.

Ключові слова: *молодь, молодіжна організація, національне виховання, діаспора, міграція, виховання, виховна робота.*

The analysis of historical background of the development of the system of national patriotic upbringing of youth in western Ukrainian diaspora in the indicated period is done by the author of the article. The contribution of prominent teachers of Ukrainian diaspora on its formation is investigated. It is found out that the main background of the development of the system of national patriotic upbringing of youth in Ukrainian diaspora became the third wave of migration of the Ukrainians to the countries of western world, the overwhelming majority of which consisted of educated patriotically tuned people, intelligentsia and scientists. National education is intended to promote the establishment of spirituality, to prepare citizens capable of independent thinking, social choice and activities aimed at prosperity of the state. Among the main causes of the processes taking place in Ukraine, in particular military operations on the territory of the Donbas, there are shortcomings in the system of national education. The current

situation attaches particular importance to the national and patriotic-state education of young people, the formation of her desire and ability to stand for the defense of her native fatherland. There are settlements of Ukrainian emigration in all the countries – in Europe, America and Australia, Ukrainians organized in their own national socially public organizations, which took care of culturally spiritual and material needs, legal support of their countrymen. Ukrainian youth was and it is still for now especially active in its work for the benefit of the Ukrainian people and its liberation struggle. The youth in the life of every community is the future. The future of community depends on its young people. Education of young people under the emigration conditions is an important problem in the development of Ukrainian community. The role of native language in Ukrainian diaspora was also revealed. The meaning of terms migration, diaspora, Ukrainian edifying system and the educational ideal has been opened out. The main features which must characterize a Ukrainian according to the educational ideal are given off. The main stages of creation of Ukrainian scientific system are studied and its components are systematized.

Key words: *youth, youth organization, national education, diaspora, migration, education, educational work.*

Постановка проблеми у загальному вигляді... Сьогодні, як ніколи раніше, гостро постає питання української державності. Серед основних причин процесів, які відбуваються в Україні, зокрема воєнних дій на території Донбасу, є недоліки в системі національного виховання. Ситуація, яка склалась, надає особливого значення національному та патріотично-державницькому вихованню молоді, формуванню в неї бажання і здатності стати на захист рідної Вітчизни.

Національне виховання покликане сприяти утвердженню духовності, готувати громадян, здатних до самостійного мислення, суспільного вибору та діяльності, спрямованої на процвітання держави. Сучасний стан України не відповідає класичним визначенням державності при розгляді з точки зору національної ідентифікації.

Яскравим прикладом виховної роботи, спрямованої на формування національної ідентичності, є діяльність молодіжних організацій західної української діаспори.

Основою для зародження, функціонування та подальшого розвитку молодіжних громадських організацій національного спрямування в діаспорі у другій половині ХХ століття була третя хвиля української еміграції до країн західного світу.

Аналіз досліджень і публікацій... Теоретичну основу діяльності молодіжних організацій західної української діаспори становлять ідеї, положення і рекомендації, викладені у працях І.Бондарчука, Г.Ващенко, Е.Жарського, І.Огієнка, І.Петрів, І.Винницької, І.Головінського, А.Горохович, К. Кисілевського, М.Ломацького, В.Мацьківа, В.Яніва та ін.

Систему виховної роботи з молоддю у діяльності організацій національного спрямування висвітлено у працях Т.Алексеєнко, І.Андрухів, В.Бугаєнка, М.Василик, І.Марчука, Н.Мисака, Т.Михайленко, О.Палійчук, І.Піц, І.Патриляка, Ю.Руденка, І.Руснака, Б.Савчука, М.Стельмаховича та інших українських учених. Однак досліджувана нами тема досі залишається недостатньо вивченою. Це дає нам можливість продовжити роботу у цьому перспективному напрямку.

Формулювання цілей статті... Метою даної статті є дослідження історичних передумов розвитку системи національно-патріотичного виховання молоді в західній українській діаспорі у зазначений період, а також вивчення вкладу у її формування провідних діаспорних педагогів.

Вклад основного матеріалу... Міграція населення - це переміщення людей (мігрантів) через кордони тих або інших територій зі зміною місця проживання назавжди або на тривалий час [13, с. 87]. Міграція населення є частиною територіальних переміщень. Один із основних критеріїв ідентифікації міграції населення - перетин адміністративних кордонів території (держави, області, міста та ін.).

Протягом 1947-1953 рр. до західних країн прибула велика кількість емігрантів, значну частину яких становили представники творчої інтелігенції та науковці. Тому третю хвилю умовно можна назвати – інтелектуальною хвилею, оскільки переважну більшість емігрантів склали освічені люди [6, с. 273]. Приїзд активних освічених людей сприяв створенню у діаспорі різноманітних організацій, які своєю діяльністю охоплювали літературний рух, видавничу справу та суспільно-громадське життя. Вони принесли нові ідеї, сприяли розквіту українського політичного, громадського, культурного та релігійного життя у діаспорі.

Термін «діаспора» має грецьке походження (*diaspora*) та означає розсіювання, перебування певної частини народу за межами країни його походження. Тривалий час поняття «діаспора» означало вигнання євреїв з історичної батьківщини й перебування їх в інших країнах та стан пригніченості, занепаду духу, викликані такими обставинами [5, с. 363]. У зв'язку з посиленням міграційних процесів у глобалізованому світі цілком закономірно виникають питання про суть та зміст діаспори в науковому середовищі та суспільній практиці. Науковці вважають діаспору не просто розсіянням, а особливим типом людських взаємовідносин, специфічною системою

формальних або неформальних відносин, яка заснована на спільності долі чи уявлень про історичну пам'ять батьківщини.

Приблизно 200 тисяч українців опинилися після закінчення Другої світової війни у 1945 році в таборах переселених осіб (Displaced Persons) на теренах Німеччини й Австрії [14, с. 145]. Ця категорія людей складалася з осіб, яких у переважній більшості вихор війни вирвав з-під батьківської стріхи і кинув на територію країн Центральної Європи. Вони після закінчення війни або не мали можливості повернутися на свою Батьківщину, або переважно не бажали повертатися через певні політичні чи економічні обставини в країнах їхнього походження. Українці становили велику кількість серед категорії цих людей. Населення України протягом Другої світової війни, найбільшої та найжорстокішої в історії людства, зазнало мільйонних людських втрат [15, с. 18].

Центральні та західні країни Європи також були виснажені та зруйновані війною і прийняли до себе додаткову кількість населення, в післявоєнний період, не мали жодної можливості. У таборах утворювали маленькі тимчасові містечка у колишніх військових казармах або робітничих оселях. Багато з них мало здебільшого українське населення по кілька тисяч осіб. Організовувалась своя самоуправа, школи, громадські організації, зокрема відроджувався Пласт [14, с. 146].

Переселення українських емігрантів з таборів до інших західних країн тривало декілька років. В усіх країнах поселення існував демократичний лад, тому їх закони дозволяли утворення громадських організацій різного типу.

Українську спільноту третьої хвилі міграції також можна вважати і треба називати політичною еміграцією, тому що ніхто у цей час не виїжджав з метою покращання свого матеріального стану. Українська еміграція третьої хвилі ніколи не була заробітчанською. Люди, які виїхали після 2-ї світової війни, не хотіли повертатися на батьківщину виключно з політичних мотивів – вони не хотіли жити в комуністичній системі [15, с. 9].

Слід зауважити, що значна частина української спільноти не мала чітко окреслених політичних переконань. Проте більшість її включилась у боротьбу за незалежну соборну Українську державу, менша частина задовільнилася самою втечею від комуністів та вирішила асимілюватися, тобто розтопитися в чужій стихії.

На теренах Західної Німеччини, де перебувало понад 20000 українців, функціонувало Центральне Представництво Української Еміграції у Німеччині. В Бельгії – Український Допомоговий Комітет та Союз Українців у Бельгії. У Франції – Об'єднання Українських Робітників у Франції, Українська Національна Єдність та інші установи суспільно-громадського характеру. В Австрії діяло Об'єднання Українців у Австрії. В Іспанії, Італії, Голландії, Швеції, Туреччині та в інших європейських країнах, де теж жила певна кількість українців – існували українські установи й комітети.

У Канаді, де проживало понад півмільйона українців, існувало багато українських суспільно-громадських установ, які заснували Комітет Українців Канади. В США проживало біля півтора мільйона українців. Більшість їх суспільно-громадських установ об'єднані в Український Конгресовий Комітет. В Австралії створено Об'єднання Українців у Австралії.

Розвивалась також і українська вільна наука на чужині. Багато українських учених, колишніх професорів Київського, Харківського та інших університетів в Україні, не зважаючи на важкі життєві труднощі, працювали далі жертовно для української науки та ознайомлювали із нею іноземний світ. У вільному світі діяли Українська Вільна Академія Наук (УВАН) з осередком у США та з філіями в Канаді, Аргентині, Європі й Австралії; Наукове Товариство імені Т. Г. Шевченка (НТШ) з осередком у Франції і філіями в інших європейських та заокеанських країнах; Український Вільний Університет (УВУ) та Український Технічно-Господарський Інститут (УТГІ) у Німеччині. Згадані українські наукові установи випускають у світ свої наукові праці українською, англійською, французькою, німецькою та іншими мовами. Варто згадати хоча б такі праці наших учених, як «Енциклопедія Українознавства», «Історія України» проф. М. Грушевського, «Історія України» (теж англійською мовою) проф. Д. Дорошенка, велика «Історія Українського Війська», «Історія Української Літератури», «Історія Української Культури», «Географія України», «Великий Атлас України», «Антологія Української Поезії», монографія «Катедра святої Софії в Києві» інженера-архітектора О. Повстенка та багато інших історично-наукових і культурно-мистецьких праць [16, с. 6].

Розвивалась також і художньо-літературна творчість. З-поміж багатьох розкиданих по цілому світу видатних українських письменників (прозаїків, поетів і драматургів), критиків і публіцистів варто згадати Євгена Маланюка, Дмитра Донцова, Уласа Самчука, Михайла Ореста, Богдана Кравціва, Василя Барку, Тодося Осмачку, Івана Багряного, Докію Гуменну, проф. Володимира Державина, Ольгу Мак, Романа Купчинського, проф. Юрія Шереха, Олену Звичайну, Яра Славутича, Василя Чапленка, Олеса Бабія, Івана Керницького, Юрія Тиса-Крохмалюка, Леоніда Лимана, Олега Зуєвського, Оксану Лятуринську, Ольгу Цуканову. Вони мали свої мистецько-

літературні клуби в різних країнах, зокрема в Канаді і США. Майже в кожній країні поселення українців є українські видавництва і друкарні. Зокрема, активно розвивається українська видавнича діяльність у Канаді, США, Аргентині, Англії, Німеччині, Австрії та Франції. Тільки за повоєнні роки видавничий художньо-літературний доробок українських письменників нараховує понад 2500 назв надрукованих книжок.

Українські студенти мали свої громадські та інші організації, що об'єднались у світовий Центральний Союз Українського Студентства. Існувала також Комісія Допомоги Українському Студентству (КоДУС).

Особливо активною і жертвною у своїй роботі на благо українського народу та його визвольної боротьби була і залишається українська молодь. Вона об'єднана у такі молодіжні організації, як Спілка Української Молоді (СУМ), Пласт (скауты), Молоді Українські Націоналісти, Союз Української Православної Молоді Канади, Українське Католицьке Юнацтво, Об'єднання Демократичної Української Молоді тощо [16, с. 8]. Особливо вирізнялись серед них Спілка Української Молоді та Пласт, які продовжували славні традиції та ідеї підпільних молодіжних організацій, що існували в Україні.

Молодь в житті кожної спільноти, а в широкому розумінні і народу – це майбутнє. Якою буде молодь, таким і в майбутньому буде громада. Виховання молоді в еміграційних умовах є складною проблемою у розвитку української спільноти [8, с. 4]. Зумовлено це тим, що молодь обертається у двох середовищах і формує свій світогляд та прийоми з двох сторін. Українці, як національна спільнота повинна прагнути, щоб українська молодь, ідучи в чужоземне середовище, мала глибоко прищеплені здорові українські традиції.

Формування українського світогляду нашої молоді і робота з утримання її в середовищі їхніх дідів і батьків починається вже від дитячих років. Очевидно вихідною стороною є родина, батьки.

У дошкільному віці українці в еміграції, як організована громада, не мали великого впливу і тут ініціатива була виключно на боці родинного виховання. Починаючи з шкільного віку, вже можна говорити про цілеспрямовану роботу щодо виховання молоді.

В першу чергу - це українські суботні і недільні школи. Далі ідуть виховні та інші організації молоді і тут вони мають основне завдання, відповідно власного підходу до виховання молоді. В основному це дві виховні організації – Пласт та СУМ.

Далі цей процес продовжує студентська молодь, організована в студентських товариствах із своїми крайовими центрами.

Українці в еміграції хотіли бачити молодь як нову модерну українську людину, що має свій критичний підхід та почуття відповідальності. Українську молодь повинні виховувати українські авторитети у послідовності: родинні, церковні, молодіжної організації, загальногромадські.

Українські молодіжні організації відновили та поглибили свою діяльність, започатковану у таборах, на тих самих зразках і на тій самій системі, що із собою привезли [11, с. 12].

Молодь, однак, вже не була та сама і не думала так само, як її попередники в таборах чи рідному оточенні на своїй території. Спершу ця різниця поглядів між виховниками і вихованцями не була такою кричущою, бо в рядах молодіжних і студентських організацій перебували ті, хто пам'ятав ще свою батьківщину, українське життя, українські школи. Але з часом вони пішли з організацій, створили родини та стали звичайними громадянами, які включилися в суспільне життя. Потрібно було близько 10 років, щоб батьки, українські молодіжні організації та українська громада побачили наслідки свого легковажного ставлення до проблем молоді та прірву між собою і молодим поколінням.

Одним з основних завдань молодіжних організацій західної української діаспори було надання конкретного і зрозумілого змісту поняттю Україна у свідомості сучасної молоді і наступних генерацій [12, с. 24]. Цільовою аудиторією повинна була стати інтелектуально завансована частина молодого покоління, тому що вона визначає у вирішальній мірі характер спільноти та її питому вагу. В ідеологічній побудові спільноти потрібно було наголосити на свідоме відчуття кровного споріднення та духового успадкування як на головні стимули ідентифікації. Українську історію і культуру, зокрема такі її галузі як літературу і мистецтво, потрібно ставити предметом глибинного і об'єктивного пізнання і засвоєння, зокрема в контексті загальнолюдських культурних явищ і цінностей. Цей процес – це, в основному функція еліти, а вирощування такої еліти – це першочергова необхідність.

Окремо потрібно зупинитися над роллю рідної мови в українській діаспорі. Важко говорити про духовне єднання українців в еміграції поміж собою, із материком, про потребу активного пізнання культурної спадщини українського народу, не ставлячи передумови повноцінного засвоєння української мови. Тільки ідейно стійка українська родина вважатиме прищеплення рідної мови основою духового росту своїх дітей. Без ідейного підґрунтя не може з'явитися потреба користуватися цією мовою у своєму середовищі, вживати її як найкращий засіб у родинному спілкуванні.

Одним з основних завдань у підготовці молоді до громадського життя в еміграції є її ідейне виховання. Щоб бути добре озброєною в боротьбі за незалежність, українська молодь повинна добре знати історію України, а також історію вільного світу. Ідейна підготовка молоді є запорукою того, що наш народ переможе в боротьбі за свою волю й державну незалежність. Друге завдання – подальший розвиток нашої національної культури на засадах християнства. Воно не менш складне, ніж перше. Перш за все, у нашої молоді потрібно виховати світогляд на християнських цінностях [7, с.64].

Однією з найвизначніших та основоположних подій, які відбувались у західній українській діаспорі в другій половині ХХ століття став 1-ий Світовий конгрес вільних українців, який відбувся у листопаді 1967 року в Нью Йорку. Це була незвичайна подія у житті української спільноти. Своїм розмахом, великою кількістю учасників, розголосом, який здобув конгрес по обидва боки залізної завіси, та успішними здобутками його проведення стало великим здобутком у балансі досягнень української спільноти [12, с.6].

На даному конгресі затверджено виховний ідеал українця, окреслено мету, до якої слід прямувати у виховних зусиллях та окреслено ділянки роботи, яка сприяла б цілеспрямованому руху членства усіх молодіжних організацій до нього.

Зокрема, українця повинні характеризувати такі прикмети [40, с.5]:

- 1.Любов до рідної української мови й культурних надбань українського народу.
- 2.Пошана і толерантність до поглядів усіх українців, що служать українській національній справі.
- 3.Плекання християнського світогляду, як антитези сучасним течіям матеріалізму, нігілізму й атеїзму.
4. Пошана до культури країн свого поселення.

Українська національна спільнота, яка живе на українських землях чи у еміграції поза ними, але в межах СРСР, не може розвивати та передавати молодшому поколінню свої справжні ціннісні та духовні надбання і скріплювати національне почуття української спільноти в Україні і поза нею [9, с.4].

Тому на українську спільноту у вільному світі покладена відповідальність за те, щоб справжні, незфальшовані культурні цінності, які український народ надбав упродовж свого існування, виявляти, удосконалювати і передавати їх новим поколінням. Цієї мети можна досягнути тільки при взаємодії усіх чинників суспільного життя згідно обдуманого плану. Українці діаспори мали за обов'язок організувати доцільні, свідомі виховні дії, застосовуючи форми, які цьому процесу допомагали.

Мова йде не про механічно розроблений шаблон для одиниць, установ, організацій, а про чітко визначені основні, суттєві для української культури й духовності цінності, які через глибокий зв'язок з українством давали б основи життя української спільноти.

Відповідальність за реалізацію даного плану лежала на цілій спільноті, але в першу чергу на українських виховниках-педагогах. Тому Об'єднання Українських Педагогів у Канаді, до якого долучились також і делегати Шкільної Ради Канади, Української Центральної Шкільної Ради в Австралії створили окрему комісію, завданням якої було підготувати проект української виховної системи, а саме – узагальнити ряд понять та розробити план дій у дусі найважливіших для української спільноти потреб і завдань[9, с.5].

До участі в цій складній, але наполегливій праці над створенням проекту української виховної системи у вільному світі було залучено членів молодіжних організацій та рухів. Це, зокрема, Молоді Українські Націоналісти (МУН – США), Молодь Українського Національного Об'єднання (МУНО – Канада), Об'єднання Української Демократичної Молоді (ОДУМ), Спілка Української Молоді (СУМ), Пласт, Українська спортивна Централь Америки і Канади (УСЦАК) на чолі з Е. Жарським, Нью-Йорк [10, с.11].

Головною метою української виховної системи у розрізі молодіжних організацій і рухів було розглянути й науково опрацювати проблематику різних молодіжних організацій і рухів української діаспори.

Перш за все з'ясувати місце молодіжного сектора в системі організованого українського громадського життя, зокрема шкільної і студентської молоді, виховних, освітніх, спортивних організацій тощо.

Існування різних молодіжних організацій з різноманітними цілями, програмами та засобами потрібне для охоплення ширшого кола молоді.

Зокрема, існувала потреба координувати виховні дії на релігійному і культурному напрямках роботи, в організації фізичного виховання, у процесі інтеграції молоді в українське суспільне життя, раціоналізації різноманітних засобів – перш за все посібників для засвоєння поодиноких дисциплін з українознавства тощо. При створенні виховної централі молоді української діаспори спирались на

виховний ідеал української людини на постійному поселенні та поза межами рідної землі.

Основні риси української виховної системи у своїй доповіді «Українська культура й українська виховна система», яка була виголошена на Сесії для справ української культури у Торонто 29 березня 1964 року, окреслив видатний педагог західної української діаспори, науковець, організатор освіти Едвард Жарський [4, с.8]. Він - член-засновник та перший голова Шкільної ради при Українському Конгресовому Комітеті в Америці та її голова в 1953–1954 та 1961–1977 роках. Перший редактор журналу «Рідна школа» (до 1977 року).

УВС передбачає, що виховання – це реалізація української культури в українському юнацтві, яке розвивається. Глибоко прищеплена українська культура формує українську молодь, виховує її духовно, робить її членом української нації, а також ознайомлює з колом загальнолюдських цінностей.

Основні принципи УВС виявляються у напрямках релігійно-морального, суспільно-громадського, національно-державного, інтелектуального, естетичного та фізичного виховання. І хоча зазначені вище напрями виховання постають перед вихованцями завжди в різноманітній формі об'єктивного світу, проте вони переплітаються одне з одним для того, щоб у підсумку об'єднатись в один нерозривний процес [4, с.9].

Вагомий вклад у формування системи національно-патріотичного виховання у західній українській діаспорі зробив Григорій Ващенко – педагог, науковець, професор педагогіки та психології філософського факультету Українського Вільного Університету в Мюнхені, автор численних праць щодо національного виховання молоді, ідейний наставник Спілки української молоді.

У своїй праці «Виховання волі і характеру» він відзначав, що дорослих людей важко виховати або перевиховати. Відповідно виховному впливу підлягає в першу чергу молодь [1, с.6].

Отже, українській молоді й було присвячено дану роботу про виховання волі й характеру. Як педагог, він не давав рецептів, бо кожна людина є своєрідною. Тому педагогіка подає тільки норми виховання і розкриває ті чинники, що так або інакше впливають на формування людської особистості. Уже з цього видно, що педагогіка міцно пов'язана з психологією. Щоб виховувати молодь, треба добре знати закони, яким підлягає надзвичайно складне й різноманітне психічне життя людини, але, крім того, треба вміти розібратись в індивідуальних властивостях молодої людини зокрема. Тому праця складається з двох частин: психологічної та власне педагогічної.

Також у педагогічній творчості Г. Ващенко було розвинуте теоретичне обґрунтування українського виховного ідеалу, зокрема у його відомій праці «Виховний ідеал» [2].

В основу своїх поглядів на ідеал українського національного виховання Г.Ващенко поклав закони віри в ідеали добра, намагання творити добро і відстоювати його на землі [3, с.155]. Вихована на цих засадах людина у своїй поведінці керується вірою, утверджуючи її навколо себе і в самій собі: вона будує Царство Боже на землі. Водночас людина народжується і живе як ество соціальне, у конкретному національному середовищі, належить до певної спільноти, що вирізняється серед інших спільнот особливим енергетичним полем, своєю мовою, культурою, зв'язками з минулим, звичаями і обрядами і яка зветься нацією. Саме звідси, з походження людини, починається для неї поняття свого етносу, народу, нації. Звідси її коріння.

Таким чином, ідеал українського виховання ґрунтується на двох головних цілях: служіння Богові та служіння своїй нації. Бог – це абсолютна Правда, Любов, Справедливість, Краса тощо. Нація – земна спільнота, в житті якої повинні реалізуватися її власні та вселюдські вартості. У контексті сказаного в попередніх розділах Бог і Україна є поняттями, які складають вершину системи вартостей і певною мірою визначають зміст ярусів, які розташовані нижче.

У педагогічному сенсі виховний ідеал – це людина, яка служить Богові і Україні. У своєму трактуванні виховного ідеалу Г.Ващенко спирається на виховні традиції українського народу, на етнопедагогіку. Водночас прямо чи опосередковано його погляди впливають з наукових засад духовних наставників наших, філософів, педагогів, поетів – Володимира Мономаха, Івана Вишенського, Петра Могили, Г.Сковороди, К.Ушинського, П.Юркевича, Т.Шевченка, І.Франка.

Варто також зазначити, що основу національно-патріотичного виховання молоді західної української діаспори складають праці І.Огієнка, І.Петрів, І.Винницької, І.Головінського, А.Горохович, К. Кисілевського, М.Ломацького, М.Заклинського та багатьох інших педагогів і учених.

Висновки... Отже, з вище зазначеного випливає, що головною передумовою розвитку системи національно-патріотичного виховання молоді в українській діаспорі стала третя хвиля еміграції українців до країн західного світу переважно більшість з яких склали освічені патріотично налаштовані люди, інтелігенція та науковці. Саме вони в еміграції створили потужну українську спільноту та не дозволили її членам забути власного коріння, своєї історії та культури.

Список використаних джерел і літератури/References:

1. Ващенко Г. Виховання волі і характеру . Лондон: Видавництво Спілки української молоді, 1952. 256 с. / Vaschenko H. Vychovannia voli i kharakteru (*Education of the Will and Character*). London: Vydavnytstvo Spilky ukrainskoi molodi, 1952. 256 p. [in Ukrainian].
2. Ващенко Г. Виховний ідеал. Полтава: Полтавський вісник, 1994. 191 с. / Vaschenko H. Vychovnyi ideal (*Educational Ideal*). Poltava: Poltavskiy visnyk, 1994. 191 p. [in Ukrainian].
3. Вишневецький О. Теоретичні основи сучасної української педагогіки. Посібник для студентів вищих навчальних закладів. Дрогобич: Коло, 2006. 326 с. / Vyshnevskiy O. Teoretychni osnovy suchasnoi ukrainskoi pedahohiky (*Theoretical Foundations of Modern Ukrainian Pedagogy*). Posibnyk dlia studentiv vyshchyykh navchalnykh zakladiv. Drohobych: Kolo, 2006. 326 p. [in Ukrainian].
4. Жарський Е. Українська культура й українська виховна система. Нью Йорк: Об'єднання українських педагогів Канади, 1964. 16 с. / Zharskiy E. Ukrainska kultura i ukrainska vykhovna systema (*Ukrainian Culture and Ukrainian Educational System*). New York: Obiednannia ukrainskykh pedahohiv Kanady, 1964. 16 p. [in Ukrainian].
5. Лепеха Т. Українознавство. Київ: Просвіта, 2005. 373 с. / Lepekha T. Ukrainoznavstvo (*Ukrainian Studies*). Kyiv: Prosvita, 2005. 373 p. [in Ukrainian].
6. Павлова О. Ю. Історія української культури. Київ, 2013. 340 с. / Pavlova O. Y. Istoriiia ukrainskoi kultury (*History of Ukrainian Culture*). Kyiv, 2013. 340 p. [in Ukrainian].
7. Під прапором СУМа. Огляд діяльності Спілки української молоді Америки. Нью Йорк: Головна управа СУМа, 1964. 162 с. / Pid prarogom SUMa (*Under the banner of CYM*). Ohliad diialnosti Spilky ukrainskoi molodi Ameryky. New York: Holovna uprava SUMa, 1964. 162 p. [in Ukrainian].
8. Пластовий виховник. Крайова виховна рада. 1966. №3. С. 7–10. / Plastoviy vykhovnyk (*Plast Educator*). Kraiova vykhovna rada. 1966. №3. pp. 7–10. [in Ukrainian].
9. Пластовий шлях. Головна Пластова Булава. 1966 №10. С.4–11. / Plastoviy shliakh (*Plast's Way*). Holovna Plastova Bulava. 1966 №10. pp.4–11. [in Ukrainian].
10. Пластовий шлях. Головна Пластова Булава. 1966. №11. С. 11–38. / Plastoviy shliakh (*Plast's Way*). Holovna Plastova Bulava. 1966 №11. pp.11–38. [in Ukrainian].
11. Пластовий шлях. Головна Пластова Булава. 1967. №15. С. 12-13. / Plastoviy shliakh (*Plast's Way*). Holovna Plastova Bulava. 1967. №15. pp.12–13. [in Ukrainian].
12. Пластовий шлях. Головна Пластова Булава. 1968. №16. С. 24–51. / Plastoviy shliakh (*Plast's Way*). Holovna Plastova Bulava. 1968 №16. pp.24–51. [in Ukrainian].
13. Римаренко Ю. І. Міжнародне міграційне право. Підручник. Київ, 2007. 640 с. / Rymarenko Y. I. Mizhnarodne mihratsiine pravo (*International Migration Law*). Kyiv, 2007. 640 p. [in Ukrainian].
14. Тисовський О. Життя в Пласті. Торонто, 1997. 551 с. / Tysovskiy O. Zhyttia v Plasti (*Live in Plast*). Toronto, 1997. 551 p. [in Ukrainian].
15. Українці Австралії. Енциклопедичний довідник. Сідней, 2001. 674 с. / Ukraintsi Avstralii (*Ukrainians of Australia*). Entsiklopedychnyi dovidnyk. Sidnei, 2001. – 674 p. [in Ukrainian].
16. Українці у вільному світі. Лондон: Українська видавнича спілка, 1958. 16 с. / Ukraintsi u vilnomu sviti (*Ukrainians in the Free World*). London: Ukrainska vydavnycha spilka, 1958. 16 p. [in Ukrainian].

Дата надходження статті: «03» жовтня 2017 р.
Стаття прийнята до друку: «24» жовтня 2017 р.

Рецензент:

Руснак І. – доктор педагогічних наук, професор
Ящук І. – доктор педагогічних наук, професор

Жулковський Вадим – аспірант Хмельницької гуманітарно-педагогічної академії, e-mail:vadimoff@i.ua
Zhulkovskyi Vadym – postgraduate student of Khmelnytskyi Humanitarian-Pedagogical Academy, e-mail:vadimoff@i.ua

Цитуйте цю статтю як:

Жулковський В. Суспільно-історичні передумови розвитку системи національно-патріотичного виховання молоді в західній українській діаспорі у другій половині ХХ – на початку ХХІ століття. *Педагогічний дискурс*. 2017. Вип. 23. С. 52–58.

Cite this article as:

Zhulkovskyi V. Socio-Historical Background of the Development of the System of National-Patriotic Education of Youth in the Western Ukrainian Diaspora in the Second Half of the 20th Century – the Beginning of the 21st Century. *Pedagogical Discourse*. 2017. Issue 23. pp. 52–58.